

Kornets Skur og Indbjergning.

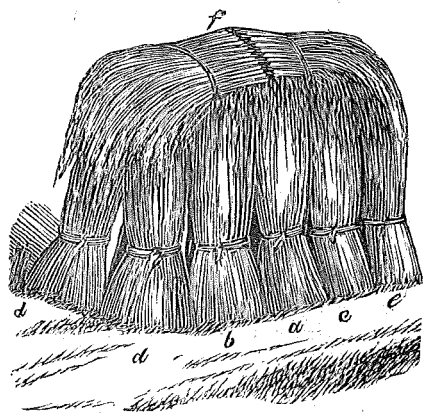
(Fortsættelse fra No 34).

Det er ikke let at forklare, hvordan Stryuen bedst skal bruges. Legemet boies under Skuren, idet man hovedsagelig hviler paa høire Ben, som krummes under Legemet, medens venstre Ben strækkes ud som en Støtte og Balance for Bevægelsen. Konen*) e indtager denne Stilling. Den høire Arm føres derpaa mod Kornet og trækkes igjen parallel med Jorden, hvorunder det staaende Korn overføres og modtages og holdes oppe af den venstre Haand og det foran staaende Korn. Legemet gjør derpaa en langsom, krybende Bevægelse til venstre, hvorved det kommer til at hvile lige meget paa begge Ben, medens gjentagne Gange gjøres med Stryuen, og det saaledes suktesløvt tilkommende Korn samles og holdes fremdeles oppe med venstre Haand og det staaende Korn. Manden c indtager denne anden Stilling. Under den fortsatte Bevægelse, der i Bredden gaar saa langt som Armen kan røve, kommer Legemet til ganske at hvile paa venstre Ben, medens det høire strækkes ud som en Balance, og denne Stilling holdes, indtil saameget Korn er skaa-ret, som vel kan holdes oppe med venstre Haand, idet det ruller sig fra høire til venstre mod det staaende Korn, hvorpaa det med Stryukrumningen og venstre Haand løstes op og lægges paa Bindelen. Konen f viser Stillingen paa venstre Ben, og Konen g løfter og bærer det Skaarne til Bindelen.

Til forsvarlig udført Skur hører, at Halmen fjæres nær til Grunden, for at ingen Furage skal gaa tabt og hertil udføres igjen, at Legemet bringes saa nær Grunden, at høire Arm og Stryu følge Jorden. Skurfolk som kun boie Legemet paa Hofterne, og forresten holde Benene strake, trække Stryuen opad mod Knæerne, saa at Stubben bliver lav paa den ene Side og høj paa den anden Side. Dette er slet Arbeide.

Bindereen maa iagttagte at binde Baandene saa haardt, at de kunne holde under den paafølgende Behandling og Rørsel. Ligeledes maa Bindelen ikke bindes for nær Bundenden, da den nedre og græsblandede Del af Halmen derved sammenpreskes for meget og hindres fra at tørre. Heller ikke maa den sidste Kornet for nær; thi da vil Halmen sprække saaledes, at Baandene vanskeligen kunne staa. Binderen k opstiller samtlige Baand paa een Teig. Skal Kornet tørres paa Marken, opstilles Baan-

dene parvis mod hverandre, saa at 8 Baand komme til at staa i Klynge og uden noget Overlag. Men for ikke at restkere Noget af ustadigt Veir, er det bedre at stille 10 Baand sammen parvis og over Klyngen at lægge 2 Baand med Rodenderne tryk- ket i hverandre og Axene boiede ned mod begge

Byg eller Havre i Nøt.

Ender. Saaledes besyttes Klyngens Ax for Regnet, der løber af paa det ludende Tælle. For at bevare Kornet i Bindelene for Regnet, maa Baandene stilles med Bindernes Korneude ind ad. Hvederøl tælles sjelden, fordi de staa saa kort Tid ude, men Havre og Byg tælles i Almindelighed, da disse Kornsorter gjerne maa staa ude i længere Tid. Skal Hveden tælles i Nøt bestaar Nøttet gjerne af 14 Baand.

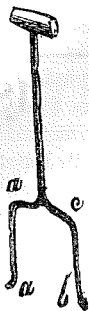
Paa denne Maade vil en Gang Skurfolk ffjære, binde og rolle omtrent 8 Maal Byg daglig, lidt mindre af frodig Hvede og lidt mere af frodigste Havre. Fordelen ved at Skurfolk ordnes i Gange er den, at mange Arbeidere samles paa en forholdsvis liden Bredden, og at Gieren slipper med at maale Skuren efter 1 Parti istedfor efter 7 Partier, og en Besparelse i den kjedelige og krankefulde Opmaaling med envis Skurfolk er vist enhver Landmand velkommen. En Uleilighed kan afstedkommes ved denne Ordning, naar der opstaar Kappeskrub mellem flere Gange, idet den efterfølgende Gang vil komme forud for sin Formand. Den visse Følge af Kappeskrub er at Arbeidet udføres slet og at Binderne undertiden rage i Klammeri og saaledes standse hele Arbeidet. For at paase Arbeidets Udførelse og opretholde Orden er det nødvendigt at Gieren eller hans Husbondskarl stadigt er tilstede.

Skurarbeidet kan naturligvis ordnes paa mange andre Maader. Den her beskrevne i England og

*) Se Tegningen i foregaaende Nummer.

Skotland brugelige fortjener Opmærksomhed, naar Arbejderne ere antagne for Dagpenge og man foretrækker Sjirnen for Lia.

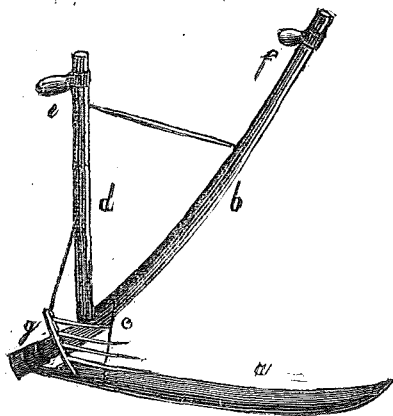
Uffonnes Skurfolkene ikke for Dagen eller Maasigt men for Antallet af Baand, har Dyphnsmanden med sig en Baandmaaler af en Spadersstøks Længde.

Med denne maales naturligvis ikke hvert enkelt Baand, men kun de, der se for tynde ud. Gaffelen a b c d sættes over det liggende Baand ved Bindelen. Naar Spidserne a og b netop kan glide over Baandet mod Jorden og tillige d og c berøre Baandet samtidigt med at a og b berøre Jorden, saa har Baandet den rigtige Tykkelse. Gaffelen er 1 Fod lang og 1 Fod bred mellem a og b. Blandt andet Jusk lægge Skurfolkene ofte Palmen dobbelt for lettere at opnaa den foreskrevne

Baandmaaleren. Tykkelse hos Baandet. En Extraarbejder bør derfor af Eieren engageres til at binde. En Fordel ved denne Methode er det, at Skurfolkene sjæve lavt ned og tage Alt med sig, da det ligger i deres Interesse at saa fulde Baand, ikke at klare en stor Strækning. Men det er vanskeligt at finde en Binder, som nægter at modtage til Sammenbinding Baand der synes ham for tynde. Udtryk som „den stakkels Enke“, „den fattige Kone“, „den Fader- og Moderløse“ bringer ham let til at se igjennem Fingrene med Skurfolket.

Kornet skjæres ogsaa med Lia. Liaen gives til den Ende forskjellige smaa Tilfætninger, hvoriblandt den almindeligste er et krummet Stykke Træ eller Jern paa den nederste Del af Drvet, hvorpaa et Stykke Strie er syet. Intet Redskab kommer dog op mod Buggeliaen, hvoraf der ogsaa ere forskellige Former, men som alle ligne hverandre derved, at de have 2 korte Drv, hvoraf det ene udgrener af det andet, iftedetfor det almindelige lange, enkelte

Buggeliaen.

Drv. Høststaaende Tegning viser den for bedst anerkjendte Buggelia. a er Bladet fra 3 Fod 4 Tommer til 3 Fod 6 Tommer langt; b Hoveddrvet, 4 Fod langt, hvortil Bladet sættes ved at stikke Drvet ind i Diet paa Bladets Hæl og fæste en Jernsten fra Bladet fast i Drvet. Desuden støttes og

saa Bladet ved at den paa Bladet sætte Stilling forbindes med Drvet d. Det mindre Drv d, 3 Fod langt er stemmet ind i Drvet b. Haandtagene e og f holdes ved Kiler i den rette Stilling, hvilken kan variere efter Skurfolkens Høide og Maade at saa paa. Afstanden mellem begge Drv ved Haandtagene udgjør 24 Tommer.

Buggen eller Liven bestaar af en liden Træstønder g, omtrent 8 Tommer høi, forenet med Hælen af Bladet ved en Ledgang, saa at den kan bringes til at gribe mere eller mindre. 3 Stønderen er indfældt 3 tynde Lænder, der gaa i samme Retning som Bladet, og gjerne ere fra 6 til 15 Tommer lange. Stønderens Hoved støttes ved en tynd Jernsten, som gaar omtrent 18 Tommer op paa Drvet, hvor den sættes med en liden Skruespiger, der kan flyttes op og ned, eftersom det fornødiges at forandre Stønderens og dermed Lændernes Stilling efter den Side og Grad, hvori Kornet ligger.

Ved Bladets Paaætning og Stilling ere følgende Regler at iagttage. — Lægges man det sammensatte Drv flat ned paa Jordfladen, skal Spidsen af Bladet staa fra 18 til 20 Tommer over Jordfladen, og maaler man fra et Punkt paa venstre Drv, 3 Fod fra Bladets Hæl, i lige Linie som til b, saa skal ligeledes Spidsen af Bladet staa 3 Fod fra Punktet b. Man har forsøgt at gjøre Drvene af Jern iftedetfor af Træ, men de kunne ikke komme op med Træovr. Enten bleve de for tunge, eller, naar de vare fuldkommen lette, da saa elastiske, at Arbejderen trættedes ved Drvets Skælving for hvert Hug.

Uf samtlige forsøgte Former for Kornliaen er Buggeliaen befunden den bedste, da den baade svinges lettere af Armen og afstedkommer mindre Brydning af Legemet; og Brydningen er en Hovedsag ved de almindelige Liaer. Hvorfor Buggeliaen, baaren af Armen alene foran Legemet, uden noget Støttepunkt som de øvrige Liaer, er mindre trættende at føre, det er ikke let at kunne forklare; men vist er det, at den er lettere og at selvfølgelig mere Arbejde udrettes med den, end med nogen anden Lia. (Fortsættes.)

Landbruget paa Island.

Foruden den blandt Beboerne, der saa at sige alle ere Jordbrugere, fremherskende Mangel paa Interesse for Jorddyrkingen og deres Uformuenhed til store Arbejder, ere desto værre adskillige Landbosforhold der i Landet tilfede, hvilke træde hemmende i Veien for Jorddyrkingen. Blandt disse bør først nævnes Fæstevæsenet; — Selveiere findes der saare saa af; de fleste Gaarde ere dels kongelige Godser dels private Eiendomme, som bortfæstes til Dyphnsdere. Dette Fæste skal efter Lovgivningen gjælde for Fæsterens og hans Enkes Livstid, men denne Lovgivning respekteres ialmindelig ikke længer i Praxis, og jo uklarere Fæsteforholdet saaledes bliver og jo usikrere Fæsterens Diet, desto utilbøieligere er denne Sidste til at anvende nogen Bekostning paa den ham paa vage Konditioner tilbyggede Gaards Forbedring, allerhelst da denne Bekostning under

ingen Omstændigheder bliver ham ganske eller tildeels erstattet, om han end havde nok saa billigt Krav derpaa. Dette samme forkællede Fæsteforhold tilslæder Gaardenes Udnyttning uden Grændse eller Orden, og netop ved denne Udnyttning lider Jorddyrkingen i høi Grad, ikke fordi at Gaardene ialmindelighed fattes det fornødne Areal dertil, men fordi at Folkemængden er for liden, og disse saa Kræfter derfor splittes og slappes, idet derved aabnes Leilighed for enhver Dreng, som gjerne attraar i den Alder saa megen Frihed eller Toilesløshed som mulig, til at faa en større eller mindre Part af en Gaard, og saaledes indlemmes altfor Mange i Bøndernes Tal, ofte uden nogen som helst Kundskab eller Arbeidsdygtighed, indtil den tjenende Klasse tilsidst forsvinder, og den dygtige Jordbruger intet kan udrette af Mangel paa Arbeidskraft. Dernæst er det til stor Skade at denne Udnyttning aldrig forbindes med Udnyttning, hvorimod 2 til 6 Bønder paffes sammen paa en Gaard og paa en Plet, hvis nærmeste Omgivelser tidt ere uskiktede til Dyrdyrkning, og det uagtet der indenfor Gaardens Grændser findes i Frastand nok saa stort Areal, der er langt tjenligere til Beboelse og Dyrdyrkning, men som uden denne er til ingen Nytte. Slutteligen er den der i Landet herskende Forvirring i Skatte- og Matrifuldsvæsenet, samt flere forældede Love angaaende Landboforholdene, til ikke liden Hindring for Landvæsenets Udvikling, og bor det i saa Henseende ikke forties, hvor saare lidet de saa paaktængende nødvendige Reforme i denne Retning have ligget Landets Repræsentanter paa Hjerte, hvorimod de have odlet Tid og Penge paa uformuistige og umodne Projekter, Handelen angaaende m. m., under den falske Forudsætning, at al Velstand og Velsignelse kunde alene indføres udenrigs fra, istedetfor at udvinde den af Jordens Skjød, der endog under den nordlige Bredegrad er frugtbringende nok til i Overflodighed at lenne de Kræfter, der anvendes derpaa.

I Island staar, ligesaa vel som andetsteds, ikke alene Besætningens Størrelse, men ogsaa den Maade, hvorpaa den behandles, i næste Forbindelse med Jorddyrkingen. Kjøerne gaa Sommeren igjennem, ialmindelighed fra sidst i Mai, løse paa Græs; paa de fleste Steder sættes de imidlertid om Natten paa Stald uden Foder. I Slutningen af September tages de gjerne ind, og de fleste Kjør kæve fra denne Tid til Nytaar. Foderet bestaar i det kraftige Hø fra de overgjødskede Enge, og gives dem i to Givter daglig, nemlig Morgen og Aften, og synes denne Maade at fodre paa ikke utiljelig der, naar ifkum hver Gang gives tilstrækkeligt. De Bønder, der fodre bedst, give hver Ko saaledes 16 Pd. Hø i hver Givt, altsaa 32 Pd. i Døgnet, den første Del af Vinteren, men senere mindre. Størstedelen af Kjøerne maa imidlertid nøies med mindre Foder, omtrent 10 til 12 Pd. høist i hver Givt; men Følgen er naturligvis at de give mindre Melk og sætte af paa Huld. Den islandske Kvægrace er snarere stor end liden, og ingenlunde slet med Hensyn til Melkegivning, naar det tages i Betragtning, hvor lidet der er foretaget til dens Forbedring, og hvor ligegyldige Bønderne gjerne ere med Hensyn

til Dydrættet. De bedre Kjør give efter Kalvningen med et tilstrækkeligt Foder 14 til 16 Potter Melk dagligen.

Is overveiende Vigtighed er Faareavlens der i Landet, thi næsten overalt findes ypperlige kraftige Græsgange, der især ere tjenlige for Faar. Efter at Græs og Ris er kommet i god Grode imellem Fjeldene, drives alle Bøder, gøde Faar og de fra Moderfaarene fraffildte Foraarslam til Fjelds, hvor de ganske uden Bevogtning græsse, indtil de fra Midten af September atter sammensamles og foredeles blandt de respektive Fiere efter Demærkerne. Moderfaarene derimod græsse Sommeren igjennem i Nærheden af Gaarden, samles hver Morgen og Aften for at malkes, og sættes paa flere Steder i Fjeld om Natten. At holde Mælkefaarene og Kjøerne til Sæters blandt Fjeldene, hvilket tilforn var meget almindeligt, er nu ganske nedlagt. I alle andre Henseender er Faarenes Behandling høist forskjellig der i Landet. Paa den sydlige og vestlige Kant gives dem sjældent noget Vinterfoder, undtagen Lammene, og paa mange Steder have de ikke engang Huse til at beskytte Dyrene imod den imellemstunder saa strenge Vinterkulde. Alene heraf sees at Faareavlens staar der paa et meget lavt Trin; Udbyttet er naturligtvis i Forhold dertil, og derfor langt mindre end paa Nord- og Vesterlandet, hvor Faarene nyde en meget bedre Behandling. Paa disse sidstnævnte Steder tages Lammene gjerne paa Foder sidst i November eller i December, ligesom Veirliget falder dertil og fodres indtil Slutningen af Marts eller længer. I særdeles milde Vintre drives de i den Tid af og til ud paa Græs om Dagen. Til Lammesfoder vælges det bedste Hø fra Nabrødder, Sletter og andre uopdyrkede Enge, og man kan regne i Gjennemsnit 18 til 19 Lpd. Hø til Vinterfoder for hvert Lam. Moderfaarene sættes gøde i Slutningen af September, paa sine Steder først hen i November, græsses derefter naar Veirliget og Snefaldet tillader det om Dagen, men gives fra i Januar Maaned desuagtet $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af fuldkomment Foderkvantum. Længere henad Vinteren og mod Lammestiden, der falder sidst i Mai og derefter, fodres de rigeligen, ligesom ogsaa naar Sneen i stor Mængde tildekker Græsgangene. Næst efter Lammene saa de det bedste saakaldte Udenghø fra Moser og deslige Steder, og man kan antage, at til et Moderfaar bruges i Gjennemsnit omtrent det samme Kvantum som til et Lam eller maasse lidt rigeligere. Hvergang Faarene græssede ude om Vinteren, lod man dem for bevogte af en Hyrde, men denne nyttige Skik bortfalder nu paa mange Steder formeddelt Mangel paa Folk dertil. Bøderne, især de ældre, maa for Størstedelen søge deres Næring om Vinteren ude paa Græs, og ifkum i strenge Vintre gives dem noget Foder af Betydning; ved denne Behandling tabe de selvfølgerig alt Huld til Foraarskiden kommer, og det er et Bevis paa hvor kraftige Græsgangene ere til Fjelds, at de desuagtet kunne i den korte Sommerstund samle Kjød og Tælle i den Grad, som bekjendt er. Faareracen er i Island meget forskjellig, dog kan man noget nær inddele den i tre Hoveddele. Den lavbenede Følsdals Race, med et dybt og bredt Bryst, kort

Hals, runde Sider og lige Ryg er uegteligen den bedste, især til Slagtning, men det lader til, at den i den senere Tid har tabt sig. Hvor det er muligt, lader man Bederne opnaa en Alder af 4 til 5 Aar, og en middelmaadig Bede af sidstnævnte Race afgiver ved Slagtning c. 3 Pbd. 8 Pbd. Kjød og 16 Pbd. raa Talg. I Foraarsstiden aftages Ulben og vaskes senere; dens ydre Dele er grov, men Underulden fin og blød, og man kan, skjøndt det er meget forskjelligt, i Gjennemsnit antage, at en Bede afgiver $3\frac{1}{2}$ Pbd., et Moderfaar 2 Pbd., et aarsgammelt Faar 1 til $1\frac{1}{2}$ vasket Uld. Moderfaarene føde ialmindelighed kun et Lam om Aaret; kun paa fine Steder nærmest Sokauterne imellemstunder 2 til 3.

Al Heste holdes en altfor stor Mængde i Jæland. De bedre eller Ridehestene fodres mere eller mindre i Vintertiden, hvorimod Arbeidshesten maa nøies med Græsgangene, saalænge det er den muligt med Høven at gjennembrøde Jæ eller Sne-dækket, og ellers det simpleste Hø eller Alfald fra Kjøernes og Faarenes Foder. Arbeidshesten mister derfor alt Huld og Kraft om Vinteren, hvorfor den gjerne først paa Sommeren ikke kan arbejde til noget Gavn. Racen, til hvis Forbedring der ikke foretages det Allermindste, er noisom og haardfor, samt særdeles stiftet til med Sikkerhed at bære Byrder paa de besværligste Veie over Fjeldstrækninger og gjennem stærkt strømmende Elve.

Da den islandfke Bondes Kreaturbesætning næsten alene skal frembringe det Fornødne til Livets Opbald, er det der i Landet især af største Nødvendighed at den behandles paa den fornuftigste og tjenligste Maade. Detsovære har dette hidtil langt fra været Tilfældet; Hovedfeilen er et for knapt Foder, og dette vil ikke blive bedre, medmindre den størst mulige Tid anvendes paa Høavlens Forøgelse ved Jordens Dyrkning. Det er meget rigtigt at afsenytte de gode Græsgange om Vinteren, naar Veilighed dertil gives, og det ifkum sker paa den rette Maade, men at betragte og anvende Græsnngen som Faarets og Hestens Hovednæringsmiddel om Vinteren og derimod Høet som Binæring, hvilket paa de fleste Steder hidtil har været Skik, er ganske modsat den rigtige Fremgangsmaade. At en stor Del Bønder har i den senere Tid lagt sig efter at fodre og vogte Kreaturerne bedre end forhen er imidlertid uegteligt, men desuagtet staar der saare meget tilbage at ønske i den Retning. Ogsaa med Hensyn til Racernes Vedligeholdelse eller Forbedring har ialmindelighed herstet Ligegyldighed. Kalvene tillægges i Flæng, og allermindst toges Hensyn til Tyrens Oprindelse eller Beskaffenhed. Paa Faararacen har man paa fine Steder anvendt lidt større Omhu; man har dog opnaaet og vedligeholdt saa nogenlunde et Par konstante Racer, men hvilke, som forhen bemærket, synes at gaa tilbage i den senere Tid, hvorfor det vilde være anbefaleligt, at forsøge paa en Forædling ved Hjælp af en eller anden dertil tjenlig udenlandsk Race.

Sulfligen kan det ikke undgaaes at berøre den høist mangelfulde Anvendelse af det Udbytte, som Kreaturholdet afgiver i Jæland. Især bliver Melken, der er et saa væsentligt Næringsmiddel for Land-

manden, der oftest behandlet paa en saa urenlig og forkert Maade, at uagtet Faarene ligesom Kjøerne ere mellekgivende, saa er Smørproduktionen ikke engang tilstrækkelig til egen Brug, mindre til Udsæsel. Ostefabrikation kendes ikke, eller kun af enkelte paa en meget ufærdkommen Maade. Overhovedet staar den islandfke indre Landhusholdning meget tilbage, og tegner ingenlunde til Forbedring. At vække Interessen for en bedre Husholdning hos Husmoderen, at opmuntre ved alle dertil tjenlige Midler den allerede hos mange Bønder opvaagne Eyst til at forbedre deres Bedrift, — dette er en Daggave, der især er det kongl. Landhusholdnings-selskabs hæderlige Bestræbelser værdig, paa det at disses Velsignelse maa med Guds Hjælp fremspire blandt Jælands Fjelde som paa Danmarks Sletter.

Dyrskue 4de September 1857.

Akershus Amts Landhusholdnings-selskab lader det tidligere annoncerede Dyrskue (se No. 25 af Ugekriftet) afholdes paa Youngsløkken i Christiania den 4de September 1857.

Gartner.

Undertegnede, svensk af Fødsel og ugift, søger Ansættelse som Gartner. Om nærmere Konditioner kan underhandles med mig gjennem Udr. Hr. Cand. Brødtorsh, Kjøbo i Bærum. Zetterberg.

Christiania Kornpriser.

Indenlandsk

Hvede, $3\frac{1}{2}$ à $5\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 0 0 intet solgt.
Byg, 15 $\frac{1}{2}$ à 18 $\frac{1}{2}$.
Savre, 9 $\frac{1}{2}$ à 11 $\frac{1}{2}$.

udenlandsk

Rug østersøist 210—212 Pbd. 4 Spd. 1 $\frac{1}{2}$.
Rug dansk 202—204 Pbd. 19 $\frac{1}{2}$.
Byg dansk 186—188 Pbd. 19 $\frac{1}{2}$ à 19 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
Hvede dansk 208—212 Pbd. 6 à $6\frac{1}{2}$ Spd.
Erter dansk 4 Spd. 72 $\frac{1}{2}$.
do. østersøist 6 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Kjømd. $7\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Sild, stor Mid. $6\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. $5\frac{1}{2}$ Spd. pr. Td.
Sild, stor Christ. $4\frac{1}{2}$ à $4\frac{1}{10}$ Spd. pr. Td.
Sild, smaa do. 4 Spd.
Storset 7 $\frac{1}{2}$ pr. Bog. à 7 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
Midbisset 1 Spd. à 1 Pr. Bog. 12 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Smaaset 4 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Nodstjer 7 $\frac{1}{2}$ à 7 $\frac{1}{2}$ 12.

Udgiverens Adresse:

Proprietær Schrøder, Bøll i Bærum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabricius.